Vár-hegy Erdőrezervátum

ER-59 (HU)
Vár-hegy Erdőrezervátum (Bükk)
magterület: 94.1 ha; *védőzóna:* 244.8 ha; *összes terület:* 338.9 ha

magterület hrsz és erdőrészlet: Felsőtárkány 0167-ből 194C, 194D, 194E, 195C, 195E; 0171-ből 197B, 198G, 198H, 199E, 199F, 199H, 200A
védőzóna hrsz és erdőrészlet: Felsőtárkány 0159/2a-ból 194A, 195B; 0160-ból 195ÚT2; 0167-ből 193A, 193B, 193D, 194A, 194B, 194ÚT, 195B, 195D, 195F, 195G, 195H, 195ÚT3, 196A, 196B, 196C, 198C, 198D, 198E, 198F; 0168-ból 196ÚT; 0171-ből 197A, 197C, 197D, 197E, 197ÚT1, 198E, 198F, 198I,

3/2000. (III. 24.) KöM rendelet a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról

Északi-középhegység
Egererdő Erdészeti Zrt.
Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
Hosszú távú vizsgálatsorozat (HTV)

Történet

2016
A magterületet 2016-ban "Long Untouched Forest" természetességi kategóriába soroltuk Buchwald (2005) tipizálása szerint. Javaslatunk alapján bekerült a "Primary forests of Europe" adatbázisba (Sabatini et al. 2018) - Magyarországról a Kékes, Alsó-hegy, Őserdő, Szalafő, Vétyem, Kunpeszéri Tilos-erdő és Juhdöglő-völgy erdőrezervátumok mellett.

2005 -2008 ALAPFELMÉRÉS
A magterületre elkészült az országosan egységes alapfelmérés (FAÁSZ, ÚJCS, ANÖV és TERM). Az adatlapok az ER Archívumban találhatók, az adatokat bevittük az ER HTV központi adatbázisba.

Előzetes erdőszerkezeti eredmények:

záródás	71%
nagyobb lékek (L23, LX) aránya	47%
állomány-magasság	17,8 m
sűrűség (N)	761 törzs/ha
körlapösszeg (G)	26,7 m2/ha
álló holtfák és csonkok sűrűsége	121 holtfa/ha
fekvő holtfa mennyisége>	36,7 m3/ha

Elegyarányok: kocsánytalan tölgy 33%, molyhos tölgy 21%, csertölgy 13%, gyertyán 11%, bükk 5%, magas kőris 4%, korai juhar 3%, mezei juhar 2%, hegyi juhar 2%, húsos som 2%, madárcseresznye 1%, egyéb .... A magterület állományának előzetes értékelését 409 mintavétel alapján készítettük el. ... *Horváth Ferenc*

1999

"Területén középhegységi tölgyesek öreg és különleges szerkezetű állományai találhatók, régen felhagyott állapotban, nagy biológiai gazdagsággal." ... *Horváth és Bölöni (2002) Az ER-ok kutatásszempontú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben*

Besorolás 99: Hosszú távú vizsgálatsorozat (HTV)

Fő eredmények

Horváth, F., A Bidló, B. Heil et al. (2012): Abandonment status and long-term monitoring of strict forest reserves in the Pannonian biogeographical region. Plant Biosystems 146(1): 189-200.

Horváth Ferenc (2012): Módszertani fejlesztések az erdőrezervátumok hosszú távú faállomány-szerkezeti kutatásához, Doktori (Ph.D.) értekezés, Kézirat, Sopron - Vácrátót, 122 old.

Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2009): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum faállományának korosztály viszonyai erdőtörténeti összefüggésben. Természetvédelmi Közlemények 15: 347-357.

Horváth F., Jelitai E., Papp O., Kovács N., Mányoki G., Mázsa K., Nagy I. (2009): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) faállomány-szerkezeti felmérése (2005-2009). Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2009/D-012)

Horváth F., Ádám R., Balázs B., Bárány G., Bölöni J., Mázsa K., Németh J. (2008): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) aljnövényzeti, valamint újulati- és cserjeszint

felmérése. Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2008/D-011)

Illés, G., G. Kovács, A. Bidló, B. Heil (2006): Digital Soil and Landsite Mapping in Forest Management Planning. Agrokémia és Talajtan 55(1): 99-108.

Juhász Péter (2006): Termőhelytérképezés a Várhegy-erdőrezervátum területén. Diplomaterv. Kézirat, Sopron. Vácrátót, ER Archívum (2006/D-009)

Bölöni János (szerk.) (2015): Tanulmányok a félszáraz tölgyesek ökológiai viszonyairól. MTA Ökológiai Kutatóközpont Tanulmányai 1. 59 oldal, ISBN 978-963-89460-6-5

Csákpilis, Sesleriás gyepek
Vár-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)
Dscn3263.jpg

Molyhos-tölgyes a délkeleti oldalban
Vár-hegy Erdőrezervátum
Dscn2764.jpg

Öreg cseres-tölgyes a délkeleti oldalban
Vár-hegy Erdőrezervátum
Dscn2798.jpg

Óriási kocsánytalan tölgy a gerinc közelében
Vár-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)
Dscn2873.jpg

Tetőerdő a régi vár helyén
Vár-hegy Erdőrezervátum
Dscn2780.jpg

Válogatott publikációk
Összes publikáció

2023	Szegleti, Zsófia, Ákos Vig, Adrienne Ortmann-Ajkai, Gábor Szabó, Zita Zimmermann, Ferenc Horváth (2023): Repeated stand structure inventory dataset in long abandoned deciduous forest reserves in Hungary. Data in Brief 47, 108929
2023	Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár (2023): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.
2022	Szigeti Ferenc Albert (2022): 10 különleges és látogatható erdőrezervátum Magyarországon. Turistamagazin 2022. október 2., 76-85.
2018	Sabatini, FM, S Burrascano, WS Keeton, C Levers, M Lindner, F Pötzschner, PJ Verkerk, J Bauhus, E Buchwald, O Chaskovsky, N Debaive, F Horváth, M Garbarino, N Grigoriadis, F Lombardi, IM Duarte, P Meyer, R Midteng, S Mikac, M Mikolas, R Motta, G Mozgeris, L Nunes, M Panayotov, P Ódor, A Ruete, B Simovski, J Stillhard, M Svoboda, J Szwagrzyk, O-P Tikkanen, R Volosyanchuk, T Vrska, TM Zlatanov, and T Kuemmerle (2018) Where are Europe’s last primary forests? Diversity and Distributions 24(10): 1426-1439. doi:10.1111/ddi.12778
2015	Bölöni János (szerk.) (2015): Tanulmányok a félszáraz tölgyesek ökológiai viszonyairól. MTA Ökológiai Kutatóközpont Tanulmányai 1. 59 oldal, ISBN 978-963-89460-6-5

2015	Lhotsky Barbara, Bölöni János, Horváth Ferenc, Kovács Bence, Botta-Dukát Zoltán (2015): Plant trait convergence and divergence in the understory vegetation of a temperate forest: changes along a soil productivity and a light gradient; IAVS, pp: 234. Brno, Czech Republic
2013	Tóth János Attila (2013): 40 éve az erdőökológiai kutatás szolgálatában: A Síkfőkút Project. Erdészettudományi Közlemények 3(1), pp.: 7-19.
2012	Horváth, F., A. Bidló, B. Heil, G. Király, G. Kovács, G. Mányoki, K. Mázsa, E. Tanács, G. Veperdi, J. Bölöni (2012): Abandonment status and long-term monitoring of strict forest reserves in the Pannonian biogeographical region. Plant Biosystems 146(1): 189-200.
2009	Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2009): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum faállományának korosztály viszonyai erdőtörténeti összefüggésben. Természetvédelmi Közlemények 15: 347-357.
2008	Balázs B., Horváth F., Mázsa K. és Bölöni J. (2008): Forest reserve as a model area for future climate forest restoration - a case study. 6th European Conference on Ecological Restoration, Ghent, Belgium, 8-12/09/2008
2008	Koncz G., Papp M., Matus G., Török P., Kotroczó Zs., Krakomperger Zs. és Tóthmérész B. (2008): Milyen egy cseres-tölgyes erdő "emlékezete": magkészlet vizsgálatok a Síkfőkút Projekten. In: Lengyel és mtsai [szerk.]: "Molekuláktól..." Absztrakt-k.: 127.
2008	Krakomperger Zs., Kotroczó Zs., Koncz G., Papp M., Veres Zs., Tóthmérész B. és Tóth J. A. (2008): Egy cseres-tölgyes erdő fa-megújulási dinamikájának vizsgálata. In: Lengyel és mtsai [szerk.]: "Molekuláktól a globális folyamatokig": 77., Nyíregyháza
2008	Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2008): Palackba zárt erdődinamika? A felsőtárkányi Vár-hegy Erdőrezervátum erdőtörténeti és faállomány-szerkezeti elemzése. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól..." Absztrakt-k.: 134, MBT
2008	Mázsa, K., Balázs, B., Horváth, F., Bölöni, J. & Aszalós, R. (2008): Transition of a managed forest towards a natural one-forest history and stand survey study in an oak forest reserve. 6th European Conf. on Ecol. Restoration, Ghent, Belgium, 8-12/09/2008
2008	Misik T. és Kárász I. (2008): A síkfőkúti cseres-tölgyes erdő cserjeszintjének struktúra változásai 2002-től. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól a globális folyamatokig". Program és absztrakt-kötet: 78., MBT, Nyíregyháza

2008	Papp M., Koncz G., Kotroczó Zs., Krakomperger Zs. és Tóth J. A. (2008): Egy cseres-tölgyes lágyszárú növényzetének válasza avarmanipulációra. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól a globális folyamatokig". Absztrakt-k.: 139, MBT, Nyíregyháza
2007	Illés Gábor, Kovács Gábor, Bidló András és Heil Bálint (2007): A digitális termőhely- és talajtérképezés erdészeti lehetőségei dombvidéken. 2006. évi Talajtani Vándorgyűlés, Sopron. Talajvédelem Különszám, pp. 112-121.
2007	Juhász Péter, Bidló András, Heil Bálint, Illés Gábor és Kovács Gábor (2007): Digitális termőhely-térképezés a Várhegy Erdőrezervátum területén. 2006. évi Talajtani Vándorgyűlés, Sopron. Talajvédelem Különszám, pp. 203-215.
2007	Mázsa K., Kotroczó Zs., Horváth F., Aszalós R., Bowden, R. D., Bölöni J., Krakomperger Zs., Papp M., Tóth J. A. (2007): A tölgypusztulás hosszú távú következményei a Síkfőkút projekt és a Vár-hegy erdőrezervátum faállomány-szerkezetében. Előadás, Sopron
2006	Illés, Gábor, Gábor Kovács, András Bidló, Bálint Heil (2006): Digital Soil and Landsite Mapping in Forest Management Planning. Agrokémia és Talajtan 55(1): 99-108.
2006	Kovács G., Aszalós R., Horváth F. és Mázsa K. (2006): Kocsánytalan tölgy (Quercus petraea) korhadási vizsgálatai a felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum tölgyeseiben. Kitaibelia 11(1): 63.
2005	Tóth S. (2005): A tárkányi vár históriája. [s. n.], Felsőtárkány
2002	Horváth F. és Bölöni J. [összeállította] (2002): Az erdőrezervátumok kutatásszempontú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben. In: Horváth és Borhidi [szerk.]: A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei, TermészetBÚVÁR Kiadó, Bp, 276-287.
1992	Vojtkó A. (1992): A délnyugati Bükk dolomitnövényzetének előzetes vizsgálata. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr., 17: 139-150.
1984	Takács Béla (1984): Adatok a Csákpilis-hegy és környékének nagygomba-flórájához; Az Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Füzetei, XVII: 809-811
1983	Bakalár S-né, Orbán S., Suba J. és Takács B. (1983): A Cypripedium calceolus L. feltárt termőhelyei a Bükk-hegységben és környékén. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 8: 77-83.
1975	Izrael Gábor (1975): Legritkább nagyvadunk a muflon. Élet és Tudomány 30(23):1078-1083.

Válogatott kéziratok

Összes kézirat

2023	Szegleti Zsófia (2023): Természetes öreg erdők erdődinamikai értékelése a klimatikus kitettség szempontjából. Doktori (PhD) értekezés, MATE Környezettudományi Doktori Iskola. 113 old.
2014	Bakó Gábor, Molnár Zsolt, Arday András, T-Futaki Csenge: A felsőtárkányi Várhegy multispektrális ortofotó-térképe. Készítette: INTERSPECT Kft. 2014. Kézirat, Vácrátót
2012	Horváth Ferenc (2012): Módszertani fejlesztések az erdőrezervátumok hosszú távú faállomány-szerkezeti kutatásához, Doktori (Ph.D.) értekezés, Kézirat, Sopron - Vácrátót, 122 old., Nyugat-Magyarországi Egyetem Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola. Erdei ökoszisztémák ökológiája és diverzitása program, Sopron
2009	Horváth F., Jelitai E., Papp O., Kovács N., Mányoki G., Mázsa K., Nagy I. (2009): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) faállomány-szerkezeti felmérése (2005-2009). Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2009/D-012).
2009	Kósa-Kovács M. (2009): A Vár-hegyi erdőrezervátum talajgomba közösségeinek környezetvédelmi és természetvédelmi értékelése. [TDK dolgozat]. Kézirat, Gödöllő
2008	Horváth F., Ádám R., Balázs B., Bárány G., Bölöni J., Mázsa K., Németh J. (2008): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) aljnövényzeti, valamint újulati- és cserjeszint felmérése. Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2008/D-011)
2008	Kotroczó Zs., Krakomperger Zs., Veres Zs., Vasenszki T., L. Halász J., Koncz G., Papp M., Tóthmérész B. és Tóth J.A. (2008): Talajlégzés vizsgálatok hosszú-távú avarmanipulációs modellkísérletekben. In: Lengyel és mt. [sz.]: Molekuláktól...: 75, Nyíregyh
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészet erdőállomány gazdálkodási terv 1996-2005. Kézirat, Vácrátót
2007	Ódor Péter, Bölöni János, Standovár Tibor.: Vár-hegy Erdőrezervátum fajlista. ER Archívum, 2007/D-032/1, 2.Kézirat, Vácrátót, 2007
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának (A és B üzemosztály) általános leírása 1887/88. Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth Ferenc, Mázsa Katalin, Ádám Réka, Bölöni János, Balázs Borbála, Dér Zsófia: A Vár-hegy Erdőrezervátum (ER-59), Újulati-és cserjeszint vizsgálat adatlapjai, 2007.okt. 15-17. Kézirat, Vácrátót. 2007
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának A, B és véderdő üzemosztagok üzemátvizsgálási munkálata 1896. Kézirat, Vácrátót

2007	Török Sarolta (2007): Talajállapot felmérés a bükki Várhegy erdőrezervátumban. Kézirat, Budapest
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészet erdőállomány gazdálkodási terv 1986-2000. Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth F., Balázs B., Mázsa K. és Torda G. (2007): A Klímafa Kft. és az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete közötti együttműködés teljesítéséről. II. Részjelentés. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészeti tervezési körzet erdőterve (547.) 2006-2015. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának A, B és véderdő üzemosztagok üzemátvizsgálási munkálata 1907. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1976-1985. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1953-1963. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1963-1973. Kézirat, Vácrátót
2007	Schmidt Z. (2007): 547. Felsőtárkányi erdészeti tervezési körzet erdőterve 2006-2015. Kézirat
2007	Mázsa K., Balázs B., Horváth F. és Bölöni J. (2007): Aktualizált Katalógus a felsőtárkányi Vár-hegy Erdőrezervátum történetéhez összegyűjtött anyagokról (2007. szeptember). Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth F., Balázs B., Mázsa K. és Torda G. (2007): A Klímafa Kft. és az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete közötti együttműködés teljesítéséről. I. Részjelentés. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdőtörténet, egri levéltári adatok - Mázsa Katalin jegyzetei. Kézirat, Vácrátót
2006	Reményfy L. [összeállíotta] (2006): Felsőtárkányi erdőtörténet - Egri Levéltár. Kézirat, Eger
2006	Juhász Péter (2006): Termőhelytérképezés a Várhegy-erdőrezervátum területén. Diplomaterv. Kézirat, Sopron. Vácrátót, ER Archívum (2006/D-009)
2005	Mázsa, K., Kotroczó, Zs., Aszalós, R., Bowden, R.D., Bölöni, J., Horváth, F., Kovács, G., Krakomperger, Zs., Papp, M., Tóth, J.A (2005): Forest dynamical processes: decline and regeneration in sessile oak forests in the Bükk mts., Hungary; International Conference, Alnarp, South Sweden, 2005

2005	Kovács Gabriella (2005): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum holtfáinak felmérése. Szakdolgozat, kézirat, Budapest
2004	Mázsa K. [szerk.] (2004): Az Erdőrezervátum program 2003. évi feladatai. Kézirat, Vácrátót
2004	Kovács G. [összeállította] (2004): Üzemterv gazdálkodói példány - Felsőtárkányi Erdészet 1976-2005. Kézirat
2004	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2004): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2004	Bidló A., Gucsik A., Heil B., Illés G., Juhász P., Kovács G. és Varga Zs. (2004): Termőhelyfeltárás a Várhegy erdőrezervátum területén. Kutatási jelentés, Sopron
2004	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2004): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2003	Bidló A., Heil B., Kovács G. és Varga Zs. (2003): Termőhelyfeltárás a Várhegy erdőrezervátum területén. Kézirat, Sopron
2003	Varga Zsuzsanna (2003): Az erdőrezervátumok helyzete a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén. Kézirat, Gödöllő
2003	Magyar Zs. (2003): Lombkorona-szerkezet légifelvételeken alapuló vizsgálata erdőrezervátumban. Kézirat, Sopron
2003	Mokos B. (2003): Lombkorona-szerkezet változásának detektálása, elemzése és erdőtörténeti értelmezése légifelvétel-sorozat összehasonlító vizsgálatának módszerével. Kézirat, Sopron
2003	Aszalós R. és Magyar Zs. (2003): Faállomány-szerkezeti felmérés az országos Erdőrezervátum-hálózat kiválasztott mintaterületein. Kézirat, Vácrátót
2002	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2002): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2002	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2002): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2001	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2001): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger

2001	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2001): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
1998	Czájlik P. (1998): Vár-hegy erdőrezervátum (59) - Erdőrezervátumok 1998. évi szemlézése. Kézirat, Vácrátót
1994	FM Erdőrendezési Szolgálat (1994): Vár-hegy (59) - Erdőrezervátum terület és faállomány adatok. Kézirat, Budapest

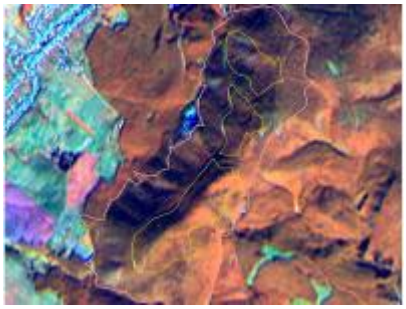
Válogatott térképek

Vár-hegy ER és környéke, NÉBIH EI - Google űrfelvétel
Vár-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
orto_59v.jpg

Vár-hegy ER és környéke, NÉBIH EI Erdőtérkép - Google TOPO
Vár-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
topo_59v.jpg

Vár-hegy ER, SPOT4 - FÖMI űrfotótérkép
Vár-hegy Erdőrezervátum
FÖMI (Eurimage)
1998
er59_30.JPG

Térképek - link

Vár-hegy ER (Google Maps)